

Bibliotheek van OE

63619

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN

Archeologisch vooronderzoek op de KMO- uitbreidingszone Itterbeek (gemeente Duffel, Oude Liersebaan)

L.Kuijper, december 2006

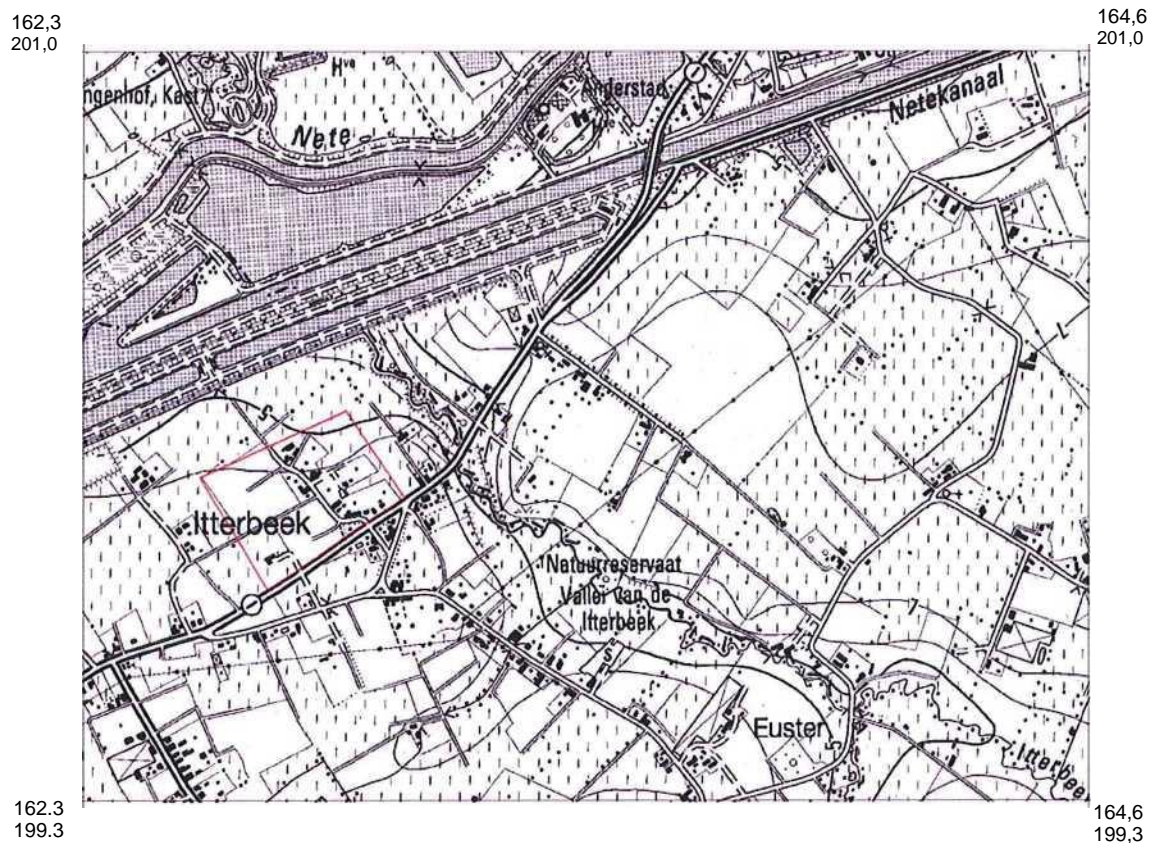

Inhoud

1	Opdracht	1
2	Situering	2
3	Werkwijze.....	3
4	Resultaten.....	5
4.1	Testputten	5
4.2	Sporen	5
4.2.1	Greppels	5
4.2.2	Kuilen	5
4.2.3	Ploegsporen.....	5
4.2.4	Paalgaten.....	5
4.3	Archeologisch materiaal	6
4.3.1	Lithische artefacten.....	6
4.3.2	Aardewerk.....	6
4.3.3	Klei-pijpen	7
4.3.4	Glas.....	7
5	Conclusie.....	8
6	Literatuur	8
	BIJLAGE 1: ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	11
	BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE SPOREN PER SLEUF - DUFFEL	12
	BIJLAGE 3: VONDSTENLIJST DUFFEL	16

1 Opdracht

Ingevolge de bijzondere voorwaarden opgelegd in de stedenbouwkundige vergunning uitgereikt aan IGEMO CVBA met betrekking op de KMO-uitbreidingszone 'Itterbeek', werd door voornoemde bouwheer de opdracht tot het archeologisch vooronderzoek gegund aan de *Eenheid Prehistorische Archeologie* van de *Katholieke Universiteit Leuven*. Van 26 september t.e.m. 13 oktober 2006 werd een archeologische prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd. Vergunning hiertoe werd verleend door het Agentschap R-0 Vlaanderen, Onroerend erfgoed [voor de administratieve gegevens van dit vooronderzoek, *cfr.* bijlage 1],

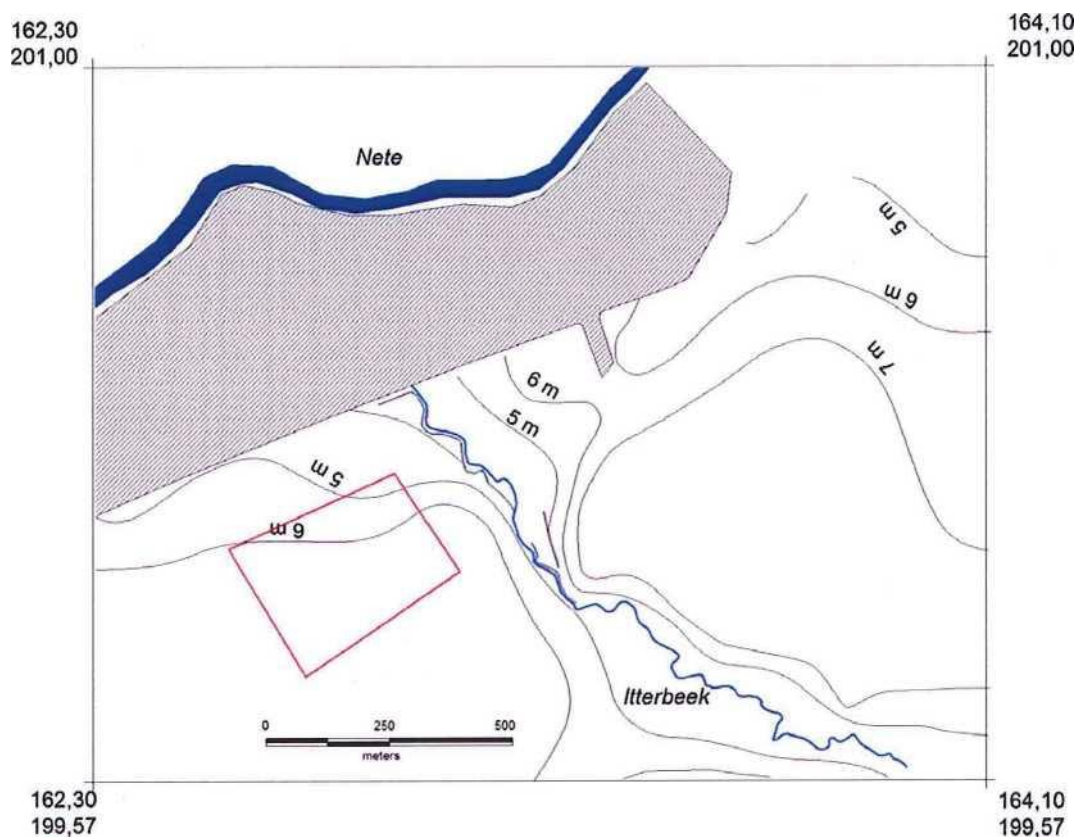
Figuur 1: Localisatie van KMO-uitbreidingszone 'Itterbeek' op de topografische kaart van België, kwartblad 16/5-6; schaal 1:25.000

2 Situering

De uitbreiding van het bedrijventerrein Itterbeek ligt ten noorden van de Oude Liersebaan, gemeente Duffel (provincie Antwerpen) [figuur 1]. Het terrein voorzien voor uitbreiding ten oosten van de bestaande KMO zone, beslaat circa 8 ha.

Het onderzoeksterrein situeert zich tot op de zuidwestelijke rand van het valleimilieu van de Itterbeek en haar samenvloeiing met de Nete [figuur 2]. In hoofdzaak strekt het zich uit over een weinig geaccentueerd plateau (>6m asl) dat in het noordoosten aansluiting geeft op de alluviale vlakte van de Nete. De Netevallei is een oostelijke uitloper van de Vlaamse Vallei, die van laat middenpleistocene oorsprong is en een complexe opvullingsgeschiedenis heeft gekend. De huidige beddingen zijn van laatglaciale of holocene oorsprong. In vergelijking met de zuidelijke bijrivieren van de Schelde, is echter de amplitude van de holocene afzettingen in de Netevallei, althans stroomopwaarts, beperkt.

Figuur 2: Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied op basis van de topografische

kaart van België, kwartblad 16/5-6.

Op de bodemkundige kaart staat het gebied aangegeven als een (lemige) zandbodem. Hedentendage is het terrein, in de zones zonder bebouwing, in gebruik als weiland. In het algemeen echter bereikt de moderne bouwvoor een diepte van 40 a 50 cm. Onder deze bouwvoor treft men over het algemeen het laatglaciale dekzand aan. Plaatselijk is dit dekzand volledig in de bouwvoor opgenomen en bestaat het substraat uit veel lemiger sediment. Van de aanwezigheid van middeleeuwse getijden-afzettingen, die in dit gebied theoretisch mogelijk zijn, werden geen indicaties aangetroffen (maar *cfr. infra*).

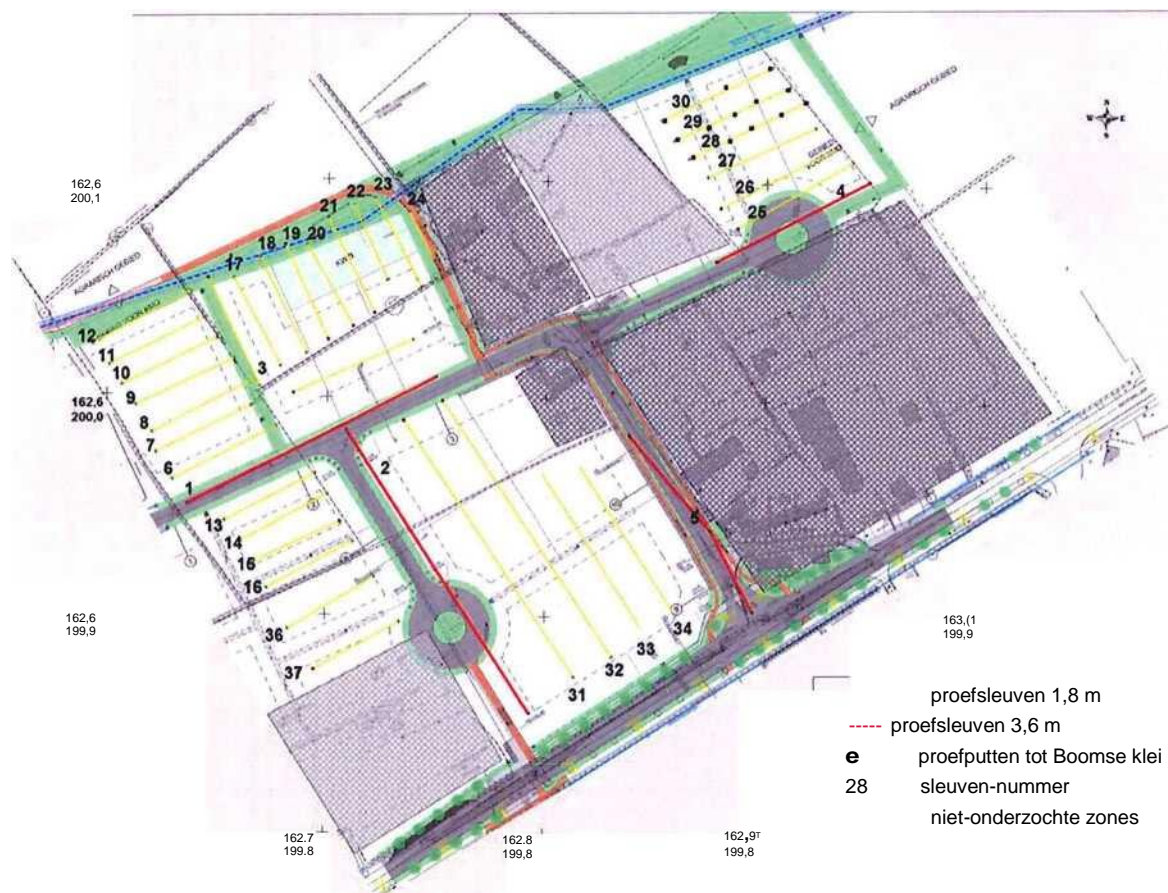
Op basis van de in de CAI geregistreerde informatie, zijn er voor dit gebied geen archeologisch relevante observaties gerapporteerd. Nochtans suggereert de topografische en geomorfologische situatie dat met mogelijke menselijke occupaties en/of activiteiten terdege rekening moet worden gehouden, en dit vanaf het jongpleistoceen.

3 Werkwijze

Op het terrein werden proefsleuven aangelegd. Met de opdrachtgever is afgesproken alleen die gebieden te onderzoeken, die ten tijde van het onderzoek toegankelijk zijn. Op de geplande uitbreidingszone van 8 ha bevinden zich immers nog bewoonde huizen, andere gebouwen, geasfalteerde wegen e.d. [figuur 3]. Ruim 5200m² is daadwerkelijk blootgelegd en onderzocht. Gezien de aard van het terrein (*cfr. supra*) leek deze methode alleen ons geen garantie op een exhaustieve evaluatie van het archeologisch potentieel te bieden. In aanvulling op de proefsleuven, werden in het noordoostelijke deel van het onderzoeksgebied een aantal kleinere testputten tot op de tertiaire klei uitgegraven.

De in totaal 37 proefsleuven zijn genummerd in de volgorde waarin ze aangelegd zijn. De breedte van de proefsleuven werd bepaald door (een veelvoud van) de breedte van de bak van de kraan, namelijk 1.8m. Op het toekomstige hoofdtracé van het bedrijventerrein zijn - voorzover niet gehinderd door obstakels als hierboven omschreven - zo lang mogelijke, 3.6m brede sleuven getrokken (de sleuven 1, 2 en 4). In de vijf toegankelijke percelen aangrenzend aan het hoofdtracé, zijn 1.8m brede sleuven aangelegd, zoveel mogelijk met een onderlinge afstand van 10m. In de proefsleuven is de bouwvoor verwijderd zodat een goed leesbaar vlak zichtbaar werd. Alle 37 sleuven zijn direct opgevolgd bij het aanleggen met de kraan en onderzocht op relevante sporen en archeologisch materiaal. De archeologica zijn ingezameld. Omdat bij het blootleggen van de sleuven de stellige indruk ontstond geen in het oogspringende archeologische sporen te hebben aangetroffen en het archeologisch materiaal alleen uit de bouwvoor afkomstig was, is besloten slechts een representatief deel van de sleuven nauwkeurig in kaart te brengen. Een dergelijke beperking was ook nodig, gezien de gestelde tijdsaders. Er is voor gekozen om de sleuven van het uitgebreidere hoofdtracé, te weten sleuven 1 t/m 5, plus één sleuf van elk afzonderlijk perceel in te tekenen, te weten sleuven 11, 14, 22, 27 en 33.

De complete sleuven zijn handmatig opgeschaafd, waarbij de sporen in deze sleuven nader bekeken zijn en zo nodig getekend, gecoupeerd en in profiel op papier gezet [voor een opsomming van de sporen per sleuf, *cfr. bijlage 2*]. Er is altijd gecoupeerd indien er meer duidelijkheid vereist was inzake het bodemspoor. Ook boomvallen zijn op de tekeningen opgenomen om beter inzicht in het vroegere landschap en de verstoring door boomvallen te krijgen. De tekeningen zijn op een schaal van 1:100 gemaakt; profielen en coupes op een schaal van 1:10. Het archeologische materiaal is per vondstlocatie ingezameld [voor een overzicht, *cfr. bijlage 3*]. Bij de vondst van lithische artefacten is consequent de belovende storthoop grondig nagekeken op mogelijk aanvullend materiaal. Bij de ceramiek is dit niet gebeurd, omdat dit op voldoende wijze aangetroffen werd bij het aanleggen en schaven van de sleuven. De proefsleuven die niet opgeschaafd werden, zijn na een fikse regenbui op 6 oktober 2006, nogmaals geïnspecteerd op mogelijk aanwezig archeologisch materiaal.

Figuur 3: Inplanting van de proefsleuven op het ontwerpplan van de infrastructuurwerken. Niet-onderzochte zones, vanwege ontoegankelijkheid, zijn aangeduid.

4 Resultaten

Er zijn geen concentraties van archeologische sporen of van archeologisch materiaal aangetroffen en de proefsleuven liggen relatief dicht bij elkaar. Daarom zal hieronder een synthetiserend beeld van het gehele terrein gegeven worden. Een overzicht van de sporen per sleuf is bijeengebracht in bijlage 2; een overzicht van de vondsten per sleuf, in bijlage 3.

4.1 Testputten

De kleinere testputten in het noordoostelijke deel van het onderzoeksgebied tonen de aanwezigheid van een sekwentie van 3 a 4 m pleistocene sedimenten, te samen met pedogenetische horizonten en dunne veenlaagjes. Op geen enkel ogenblik echter werd een aanduiding van pleistocene menselijke aanwezigheid geobserveerd. In de testputten kon in tegenstelling tot de proefsleuven duidelijke cryoturbatie worden vastgesteld.

4.2 Sporen

Zowel archeologische als tafonomische en pedogenetische sporen zijn in de sleuven aangetroffen. In het zuiden en zuidwesten van het onderzoeksterrein kwam vaker verstoring van de bodem door boomval voor, dan in het overige gedeelte. Als archeologische sporen zijn greppels/grachten, kuilen, ploegsporen en paalgaten aangetroffen.

4.2.1 Greppels

In totaal werden 19 greppels gelokaliseerd. De vulling van de meeste greppels (sleuf 1/spoor 1; 1/21-22; 5/12; 22/8; 27/1; 33/1 en 33/3-6) bestaat uit (zwarte) humusrijke opvulling of een opvulling met de bouwvoor. In drie greppels (1/1; 4/13 en 4/17) zaten kleine fragmenten baksteen en/of houtskool. In één greppel (4/16) werden 3 geglazuurde scherven aangetroffen; de greppel ligt echter in het verlengde van een in het huidige reliëf zichtbare afwateringsgreppel. Ook andere greppels vallen samen met nog bestaande afwateringsgreppels (1/15; 2/11). Deze greppels zijn, evenals de greppels met een (zwarte) humusrijke opvulling of een opvulling met bouwvoor als recent aan te merken. Andere sporen die als een grachtje/greppel geïnterpreteerd kunnen worden (4/5; 4/15; 5/7) kunnen door het ontbreken van geassocieerd vondstmateriaal niet aan een periode gerelateerd worden. De greppels geven geen indicatie voor een archeologisch interessante locatie.

4.2.2 Kuilen

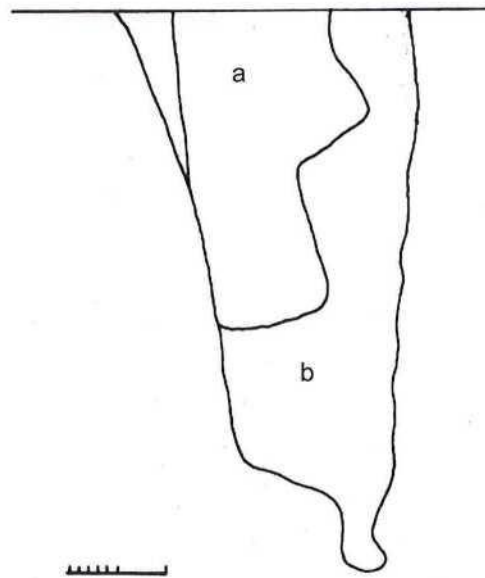
De meeste van de 20 aangetroffen kuilen (1/3; 1/7; 3/1; 4/3-4; 4/7-8; 5/6; 5/16-20; 5/24-27; 27/10) hebben een bouwvoor- of humusrijke opvulling, zonder archeologisch materiaal. In één kuil (4/12) is een fragment van een steeltje van een (20e eeuw?) kleipijpje aangetroffen. Al deze kuilen zijn als recent aan te merken. Andere kuilen (2/19; 27/6-9) kunnen door het ontbreken van vondstmateriaal niet aan een duidelijke periode gerelateerd worden. Over de aard van de kuilen kan geen uitspraak gedaan worden. Vermoedelijk houden ze verband met veronderstelde landbouwactiviteiten in het gebied. Op grond van de kuilen is geen archeologisch interessante plek aan te duiden.

4.2.3 Ploegsporen

De ondiepe lineaire sporen zijn te interpreteren als ploegsporen. Ze komen verspreid over het hele onderzoeksterrein voor (sleuf 2, 4, 5, 11, 14, 22 en 27). Verreweg de meeste ploegsporen werden geclusterd aangetroffen, behalve in sleuf 4, 5 (gedeeltelijk) en 14.

4.2.4 Paalgaten

In de tien aangetroffen paalgaten (1/11; 4/1; 5/8-11 en 22-23; 22/1 en 33/2) is geen geassocieerd archeologisch materiaal gevonden. Hierdoor zijn deze paalgaten niet te dateren. Op basis van de vulling (bouwvoor en bewaard hout) of op basis van de locatie (op een rij met recente weidepalen) zijn alle paalgaten als recent te beschouwen, behalve paalgat 1/11 [figuur 4]. Dit ongedateerde paalgat is echter alleenstaand aangetroffen en kan op geen enkele manier als behorend tot een archeologisch interessante structuur aangemerkt worden.

Figuur 4: paalgat (sleuf 1, spoor 11)

a: zwart humusrijk zand;
b: grijs uitgeloozd zand

4.3 Archeologisch materiaal

De aangetroffen archeologica bestaan uit lithische artefacten, ceramiek, steelfragmenten van kleipijpjes en glas.

4.3.1 Lithische artefacten

Het lithisch materiaal is in zeer geringe mate vertegenwoordigd. Slechts 3 artefacten werden verspreid over het terrein aangetroffen (nrs 10/a, 18/a en 26/c) [figuur 6]. Een klingetje, waarschijnlijk mesolithisch (nr 26/c), kwam te samen met een scherp geglazuurd aardewerk en een stukje leisteen te voorschijn uit de bouwvoor (in het noordoosten van het onderzoeksgebied). De combinatie van vondsten geeft aan dat er sprake is van een verstoorde context. De twee andere lithische artefacten zijn een verbrand mediaal fragment van een Federmesserspits met afgestompt boord (nr 18/a) en een ongeretoucheerde kling (nr 10/a). Beide artefacten bevonden zich in mollengangen onder de vroegere bouwvoor. Deze twee lithische artefacten kunnen toegeschreven worden aan het finaalpalaeolithicum. Nog niet eerder kon men voor deze regio de aanwezigheid van finaalpalaeolithisch materiaal vaststellen.

De proefsleuven zijn in weiland aangelegd, waardoor het niet mogelijk was de directe omgeving te prospecteren. Inspectie van de storthopen leverde geen extra lithisch materiaal op. De 3 lithische artefacten dienen daarom als geïsoleerde vondsten beschouwd te worden. Hierdoor valt op grond van deze vondsten een eventuele aanwezigheid van bijvoorbeeld een vroegere nederzetting in het onderzoeksterrein niet te veronderstellen. Wel kan gezegd worden dat men alleszins vroeger ergens in de omgeving geweest is.

Gesteld dient te worden dat het aanleggen van proefsleuven niet de geëigende methode is om concentraties van lithische artefacten te achterhalen. Hiervoor zou men eerder boringen moeten uitvoeren of proefputten moeten graven en het materiaal zeven. Pas daarna kan men gefundeerde uitspraken doen over een eventuele aan- of afwezigheid van prehistorische kampementen of nederzettingen.

4.3.2 Aardewerk

De bouwvoor is de leverancier van de verzamelde ceramiek. De ceramiek (55 scherven in totaal) werd niet in grote hoeveelheden van dezelfde soort bij elkaar gevonden, maar als geïsoleerde scherven. In de noordelijke helft van het onderzoeksterrein is meer aardewerk

aangetroffen dan in de zuidelijke helft. Het steengoed en het roodbakkend aardewerk zijn het meest vertegenwoordigd in het aardewerk [voor een verdeling per type aardewerk, figuur 5]. Eén scherf aardewerk (nr 22/a) is van prehistorische herkomst, namelijk uit de metaaltijd [figuur 7]. De scherf, in gerolde staat, kwam te voorschijn bij het schaven. Het bevond zich in het raakvlak tussen de vroegere bouwvoor en de daaronder liggende grond. De scherf was niet aan een spoor te relateren. Ook werden geen andere scherven, of ander materiaal aangetroffen. Dichtbij waren wel de sporen van een boomval zichtbaar.

Het steengoed (24 scherven van de 55) [figuur 8] bestaat uit Raerenaardewerk (15 stuks), Siegburg (3), Westerwald (1) en 5 ongedefinieerde scherven. Vermeldenswaard is de onderkant van een drinkbeker (nr 2/d), omdat dit het enige fragment is dat meer is dan alleen een scherf [figuur 9]. Dit fragment werd echter op de sleufwand aangetroffen. Het is daarom niet met zekerheid te zeggen, waar dit stuk vandaan komt. In dezelfde sleuf als de prehistorische scherf is in de bouwvoor een Raerenscherf (nr 22/b) gevonden, waarop de letters “anus” leesbaar zijn [figuur 10]. Hierdoor zou dit fragment wellicht met meer precisie dan de rest te dateren zijn. Steengoed, dat voornamelijk uit drinkgerei bestaat, dateert uit de late Middeleeuwen en het begin van de nieuwe tijd¹.

Aardewerk met roodbakkende pasta (22 scherven) [figuur 11], hoofdzakelijk gebruikt als keukenwaar², werd ook in de Middeleeuwen vervaardigd. Steengoed en aardewerk met roodbakkende pasta, de categorieën met het grootste aandeel in de scherven (namelijk 46 van de 55 scherven), leveren gebruiksaardewerk, dat gedurende lange tijd in grote hoeveelheden vervaardigd, gebruikt en kapotgegaan is. Fragmenten van dit huishoudelijk gebruikt aardewerk worden in de bouwvoor aangetroffen. Verploeging van de bouwgrond verplaatst (archeologisch) materiaal. Mogelijk is ook materiaal van elders aangevoerd bij bemesting van het bouwland. In sleuf 27 zijn aanwijzingen in het profiel dat er sprake is geweest van ophoging van de grond in vroeger tijden. De ceramiek kan daarom niet geïnterpreteerd worden als *in situ*. Door het ontbreken van vondstconcentraties, volledige potten en *in situ* vondsten, valt er op grond van het aardewerk geen archeologisch interessante plek aan te wijzen. Ook de vondst van één losse prehistorische scherf is hiervoor te mager.

4.3.3 Klei-pijpen

Twee fragmenten van een pijpensteeltje zijn aangetroffen (nrs 4/d en 18/b) [figuur 12]. Op grond van de diameter van de pijpenstelen kan verondersteld worden, dat het pijpensteeltje met een iets kleinere diameter - namelijk fragment 4d met 0.5cm -, van een recentere datum (20^e eeuws?) is dan het pijpensteeltje 18/b met een diameter van 0.6cm (19^e eeuws?). De fragmenten van de kleipijpen zijn te gering in aantal en te weinig opvallend om archeologisch interessant te zijn.

4.3.4 Glas

Er zijn 3 kleine fragmenten groen glas gevonden (nr 11/a en 19a - 2 stuks) [figuur 13]. Het glas is oud, maar er is geen onderzoek gedaan naar een exacte datering.

¹ Gaimster, 1997: 32.

² Clevis en Kottman, 1989: 26-28

5 Conclusie

Op grond van de aangelegde proefsleuven kan het volgende gezegd worden over de archeologische waarde van het onderzoeksterrein.

In de blootgelegde antropogene sporen, is slechts in de recente greppel 4/16 en de recente kuil 4/12 archeologisch materiaal aangetroffen. Niet-recente archeologische sporen konden daarom niet aan een periode gerelateerd worden. Het enige paalgat dat niet recent lijkt, kan noch met een bepaalde periode noch met een bepaalde archeologische structuur geassocieerd worden.

Er zijn geen concentraties van archeologica aangetroffen, noch wat betreft de ceramiek, noch wat betreft de overige categorieën: lithische artefacten, kleipijpjes of glas. Voor alle archeologica geldt dat het geen *in situ* vondsten zijn.

De lithische artefacten laten toe voor het eerst in deze regio de aanwezigheid van finaalpalaeolithisch materiaal vast te stellen. Ze zijn echter te gering in aantal voor verdergaande conclusies.

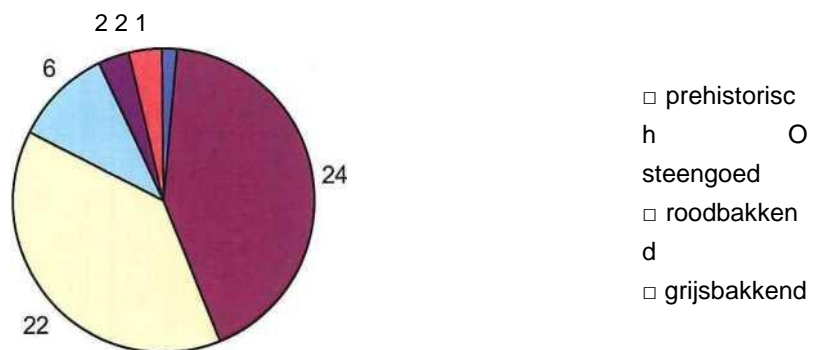
Het aangetroffen aardewerk, verreweg de grootste categorie vondsten, bestaat enkel uit afzonderlijke scherven. Het overgrote deel van de ceramiek wordt gevormd door (laat) middeleeuws en postmiddeleeuws materiaal en duidt op zich niet op een nederzetting. Eén scherf dateert uit de metaaltijd; het is een geïsoleerde vondst.

Op grond van bovenvermelde informatie voortkomend uit het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek is er geen aanwijzing dat het gebied een bijzondere archeologische waarde heeft.

6 Literatuur

CLEVIS, H. EN J. KOTTMAN. 1989. *Weggegooid en teruggevonden: aardewerk en glas uit Deventer vondstcomplexen 1375-1750*. Kampen, Stichting Archeologie IJssel/Vechtstreek
GAIMSTER, D. 1997. *Oerman Stoneware 1200-1900: Archaeology and cultural History. Containing a guide to the collections of the British Museum, Victoria & Albert Museum and Museum of London*. London, The Trustees of the British Museum

types aardewerk (aantal)

Figuur 5: aantal scherven per type aardewerk

Figuur 6: lithische artefacten
(Vlnr: 10a, 18a, 26c)

Figuur 7: prehistorische scherf (22a)

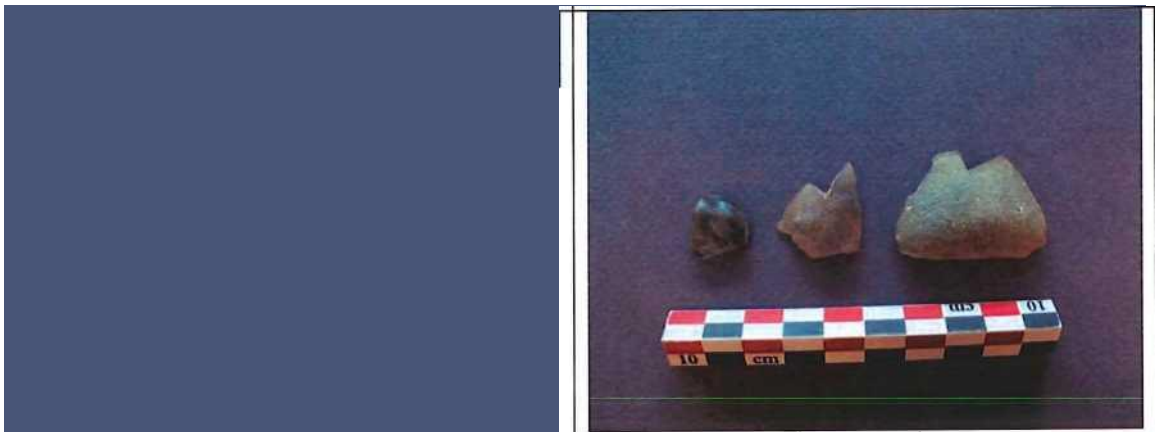

Figuur 8: steengoed

Figuur 9: drinkbeker (2d)

Figuur 11: roodbakkend aardewerk

Figuur 13: glas
(11a en 19a [2 stuks])

BIJLAGE 1: ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Locatie	bedrijventerrein KMO-Itterbeek
Plaats	Duffel, provincie Antwerpen
Kadasterpercelen	afdeling 2, sectie B, nrs187r-n, 277, 243e-d, 241b, 279e, 238b, 242c, 231e, 230b, 226k, 225c, 223a, 231y,z, 290l-r, 229c
Kaartblad	kaartblad 16/5-6 van de topografische kaart van België (1:25.000)
Bodem	(lemige) zandbodem
Opdrachtgever	IGEMO CVBA
Opgravingsvergunning	verleend door Vlaamse overheid, Agentschap R-0 Vlaanderen, Onroerend erfgoed (Brussel); dossiernr 06/196
Uitvoerder	Katholieke Universiteit Leuven, Eenheid Prehistorische Archeologie
Projectleiders	dr. B. Vanmontfort, prof. dr. P. Van Peer
Dagelijkse leiding	L. Kuijper
Medewerkers Kraan	G. Andries, J. Claesen, N. Nys, A. Van Baelen
	Firma Crauwels; 6 dagen
Periode	26 september - 13 oktober 2006
Opslag archaeologica	Katholieke Universiteit Leuven, Eenheid Prehistorische Archeologie
Opslag archief Kopie archief	Katholieke Universiteit Leuven, Eenheid Prehistorische Archeologie Agentschap R-0 Vlaanderen, Onroerend erfgoed (Brussel)

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE SPOREN PER SLEUF - DUFFEL

Tekeningen: schaal 1:100
 Coupes en profielen: schaal 1:10
 De in totaal 18 tekenbladen zijn genummerd.

Sleuf 1: sporen [nr 1 - 3]

1 - recente grachtstructuur
 opvulling met een enkel stukje houtskool en baksteen
 2 - boomval (podsolisatieproces?)
 coupe A-B + B-C: a= wit/lichtgrijs uitgeoogd zand; b=zwarte humusrijke laag;
 c=groen/oranje/grijs gevlekte laag (gley)
 3 - kuil (?)
 coupe: a= zwarte humusrijke opvulling met aan de rand uitgeoogd wit zand; onduidelijke
 aflijning
 4 - boomval
 5 - boomval
 coupe: a= wit/lichtgrijs uitgeoogd zand; b= zwart humusrijk zand
 6 - vierkantige structuur
 coupe: a= zwart/bruine opvulling/ ijzeraanrijking; b= wit uitgeoogd zand
 7 - kuil (?)
 coupe: a= opvulling bouwvoor/ baksteen + lei
 8 - boomval
 9 - boomval
 10 - boomval
 11 - paalgat
 coupe: a= zwart humusrijk zand; b= grijs uitgeoogd zand; scherpe aflijning (opvulling paalgat
 niet recent)
 12 - boomval
 13 - boomval
 14 - boomval
 15 - recente gracht, nog zichtbaar in het huidig
 reliëf 16-boomval
 opvulling uitlozend zand met gleyverschijnselen, eveneens opvulling met modern materiaal;
 inhoud: baksteen, houtskool
 coupe: a= uitgeoogde bouwvoor; b= zand en klei met gleyverschijnselen
 17 - boomval
 18 - boomval
 19 - boomval
 20 - boomval
 21 - greppel
 profiel: a= huidige bouwvoor: donkerbruin, met af en toe kleine stukjes ceramiek; b- vroegere
 bouwvoor: bruin; c= zwartige humusrijke laag; homogeen, sporen van pedogenetische activiteit;
 opvulling van gracht
 22 - recente gracht

coupe: a= zwarte humusrijke opvulling (bouwvoor)

sleuf 2: sporen [nr 4-6]

1 - langwerpig spoor met bouwvooropvulling; geen archeologische vondsten
 coupe: a= vlekkenstructuur: gley - donkergrijs humusrijk zand
 2 - langwerpig spoor met bouwvooropvulling; geen archeologische vondsten
 coupe: a= vlekkenstructuur: donkergrijs, humusrijk zand met onderin uitlogingsrand, b=
 moedermateriaal: oranje-groen lemig zand
 3 - langwerpig spoor met bouwvooropvulling; geen archeologische vondsten
 coupe: a= vlekkenstructuur: donkergrijs humusrijk zand met uitloging aan de randen, b=
 moedermateriaal: oranje-groen

coupe: a= donkergrijs zand met kleine stukjes houtskool; b= lichtgrijs zand met stukjes houtskool; langs de wanden van de coup bevinden zich ijzerconcreties

5 - boomval

coupe: a= wit uitgeloozd zand met kleibrokjes; b= lichtgrijs zand; c= zwart humusrijk zand

6 - spoor vervalt

7 - boomval? ondiep spoor

coupe: a= vlekkenstructuur: donkergrijs humusrijk zand met uitloging aan de randen, b= moedermateriaal: oranje-groen

8 - spoor vervalt

9 - boomval

coupe: a= donkergrijs humusrijk zand met enkele stukjes houtskool, b= wit uitgeloozd zand, c= moedermateriaal: oranje-groen

10 - boomval

coupe: a= donkergrijs humusrijk zand met een enkel stukje houtskool, b= wit uitgeloozd zand, c= moedermateriaal: oranje-groen

11 - moderne afwateringsgreppel; nog zichtbaar in het huidige reliëf

12 - drainage

langwerpige recente greppel met plastieke drainagebuis onderin 13-boomval

coupe: a= donkergrijs humusrijk zand, b= wit uitlogingszand met onderin enkele ijzerconcreties, c= moedermateriaal

14 t/m 18 - recente ploegsporen

langwerpige sporen met zwart-grijze opvulling uit bouwvoor; sporen 14 en 18 zijn ca 15cm

breed, sporen 15-17 zijn ca 10cm breed 19 -kuil? oude greppel?

a= huidige bouwvoor; b= grijsbruine opvulling met vroegere bouwvoor; c= moedermateriaal; geen archeologisch materiaal aangetroffen

sleuf 3: sporen jnr7]

1 - recente kuil; zwartbruin duidelijk afgelijnd spoor

2 - waterleiding; duidelijk afgelijnd spoor met grijs-groene klei-opvulling

sleuf 4: sporen [nr 8-10]

algemene opmerking: de huidige bouwvoor bevat opvallend veel modern materiaal, zoals stukken baksteen, stukken drainage buizen

1 - recent paalgat

23cm diep, 14-22cm breed; donkergrijs met stukjes baksteen

2 - boomval - met ijzeraanrijking

3 - kuil?

donkere humusrijke laag met kleine stukjes baksteen; op z'n diepst 10cm

4 - kuil?

donkere humusrijke laag met kleine stukjes baksteen; op z'n diepst 5cm

5 - greppel?

grijs/paarsig zand; hier en daar donkerder humusrijk zand

6 - donkergrijs/bruin zand met modern materiaal: baksteen en nog niet vergaan hout; aan de randen rode verkleuring ogv begin vorming ijzerconcreties

7 en 8 - 2 langwerpige kuilen, waarbij spoor 7 door spoor 8 gegraven is;

a= gevlekt groen/oranje/wit zand; b= donkergrijs zand (bouwvoor opvulling); c= gevlekt groen/oranje/donkergrijs zand 9 - bruine vlek (opvulling bouwvoor) in wit zand 10-boomval zandige vulling donkergrijs binnenkant en grijs-wit buitenkant; geen archeologisch materiaal

11 - ploegspoor; vulling: grijsbruin van vroegere bouwvoor

12 - kuil

donkergrijs-bruine vulling (15cm diep) met zwarte vlekken; (20^e eeuw) pijpsteeltje in vulling (nr 4d)

13 - greppel?

grijsbruine vulling met stukjes baksteen; onderin witte uitloging; ca 7cm diep

14 - recent spoor

donkergrijs spoor met stukjes moedermateriaal erin; slechts 1 a 3 cm diep

15-greppel

profiel: a= huidige bouwvoor, b= vroegere bouwvoor, c= grijsbruine zandige vulling met gleyverschijnselen, aan de buitenranden witte uitloging zichtbaar; geen archeologische vondsten

16 - greppel; spoor loopt in het verlengde van een hedendaagse in de topografie zichtbare afwateringsgreppel

profiel: a= huidige bouwvoor, b= vroegere bouwvoor, c= grijsbruine opvulling met 3 scherven
geglazuurd aw 17-greppel

profiel: a= huidige bouwvoor, b= vroegere bouwvoor, c= donkerder grijze vulling; humusrijk zand met kleine stukjes baksteen

sleuf 5: sporen [nr 11 -12]

1 - ploegspoor

spits toelopend spoor; vulling is donkergrijs lemig zand (bouwvoor)

2 - drainage

langwerpige recente greppel met plastieke drainagebuis onderin; maximaal 20cm diep; vulling - grijsbruin zandleem met brokjes groen/witte leem

3 - coupe: a= zwartgrijs lemig zand; b= bleekwit-grijs lemig zand met roestvlekken; c= zwart-bruingrijs lemig zand; d= gleyige groene zandige klei met roestvlekken

4 - coupe: a= vulling bouwvoor met plastiek drainagebuis; b= wit tot lichtgrijs zand; c= bleekgroen zand; d= donkergrijs-bruin lemig zand aansluitend bij bouwvoor; 6= gleyige groene zandige klei met talrijke roestvlekken

5 - langgerekt spoor in sleufwand, wordt doorsneden door spoor 2

6 - kuil of grachtje?

grijs-zwarte zandlemige vulling; geen materiaal in de vulling; 15-20cm diep

7 - onderste deel/bodem van grachtje?

ondiep spoor; bruine vlek op zandige vulling; geen materiaal in vulling

8 - recent klein geïsoleerd paalspoor, rechthoekig, 7cm diep met onderaan houtresten

9 - recent klein geïsoleerd paalspoor, 2cm diep met vulling bouwvoor

10 en 11 - recente paalgaten: vulling bouwvoor

12 - recent ondiep greppeltje

zeer ondiep spoor (ca 5cm) met grijsbruine vulling (bouwvoor)

13 - ploegspoor?

14 - ploegspoor?

15 - ploegspoor?

16 - recente kuil met donkergrijze vulling (bouwvoor), diepte ca 60cm onder oppervlak

17 en 18 - ondiepe (ca 7cm) kuilen; vulling - bouwvoor zonder archeologisch materiaal

19 - diepe kuil

donkergrijze vlek met houtskoolspikkels: opvulling = donkergrijs lemig zand met houtskoolspikkels, zonder archeologisch materiaal

20 - recente kuil

grijze vlek over de breedte van de sleuf, 10cm onder de bouwvoor; vulling = bouwvoor

21 - rechthoekig spoor, opvulling baksteen, modern paars glas; diepte: 10cm onder bouwvoor

22 en 23 - recente rechthoekige paalgaten

15cm diep onder de bouwvoor, opvulling = bouwvoor 24 en 25 - recente kuilen

5cm diep onder de bouwvoor; opvulling bouwvoor en steriel materiaal 26 en 27 - recente kuilen

10cm onder bouwvoor, opvulling bouwvoor en steriel materiaal **sleuf 11: sporen [nr 13]**

1 t/m 8 - langwerpige grijsbruine sporen: ploegsporen; doorsneden ondiep

sleuf 14: sporen [nr 14]

1 - ploegspoor:

rechtlijnig ondiep spoor, grijsbruine vulling, ongeveer V-vormig in doorsnede

2 - boomval?

onregelmatig afgelijnd spoor, bruin-grijze opvulling met zwarte plekken en witte vlekken; ca 15cm diep tegen sleufwand

3 - boomval?

onregelmatig afgelijnd spoor, bruinigrijze opvulling met zwarte humusrijke plekken; enigszins witte uitloging aan de randen

sleuf 22: sporen [nr 15]

- 1 - recent paalgat
- 2 - concentratie mollengangen en kamers?
- 3 - boomval?
- 4 - gracht voor ondergrondse leiding? Aan oppervlakte stukken klei
- 5 - boomval 6- ploegspoor
- 7 - ploegspoor
- 8 - zwarte humusrijke opvulling: recente greppel

sleuf 27: sporen [nr 16 - 17]

- 1 - recente greppel
donkergrijs zwarte opvulling, met onderin duidelijk te onderscheiden humusbandjes, ca 12cm diep
- 2 t/m 4 - ploegsporen
grijsbruine opvulling met bouwvoor; ca 7cm diep
- 5 - boomval met verbranding
plek met in het midden zwarte verkleuring, brokjes houtskool, eromheen witte uitloging met aan de randen ijzerconcreties, ca 8cm diep; geen archeologisch materiaal
- 6 t/m 8 - kuilen
rechthoekig spoor met zeer duidelijke aflijning, ijzeraanrijking aan de randen, grijsbruine opvulling onder de bouwvoor; geen archeologisch materiaal, ca 23cm diep. Spoor 8 versnijdt een bodemkundig fenomeen.
- 9 - kuil
dit spoor is alleen zichtbaar in het profiel en niet aan de oppervlakte van de sleuf. Om na te gaan of er een eventuele uitwijking van de vroegere bouwvoor te zien was, is er over een groot stuk van deze sleuf het profiel weggestoken, waarbij dit spoor in het profiel zichtbaar werd.
Profiel: a= moderne bouwvoor: donkerbruin humusrijk lemig zand; b= vroegere bouwvoor: bruin homogeen met stukjes baksteen; c= vulling van de kuil = gleyverschijnselen en onderin enkele humusbandjes zichtbaar. Hiervan monster genomen; d= moedermateriaal, gelig lemig zand. C en d worden gescheiden door een zeer dun uitlogingsrandje
- 10 - recente kuil
rechthoekig spoor, donkergrijs-zwarte humus opvulling; verroest prikkeldraad en kleine steentjes in de opvulling, onderaan en aan de randen een zwarte aflijning

sleuf 33: sporen [nr 18]

- 1 - recent grachtje donkerbruin-zwarte opvulling
- 2 - recent paalspoor
rechthoekig spoor; donkerbruin-zwarte opvulling
- 3 t/m 5 - recent grachtjes donkerbruin-zwarte opvulling 6 - recent grachtje donkergrijs-zwarte opvulling, eerder onregelmatige aflijning

BIJLAGE 3: VONDSTENLIJST DUFFEL

Het cijfer verwijst naar de sleuf. Een letter geeft aan dat er op verschillende locaties in de sleuf archeologisch materiaal is gevonden. Indien een vondst aan een spoor gerelateerd is, dan is dit vermeld.

De afkorting 'aw' staat voor aardewerk.

- 2/a aw: randscherf, steengoed (Westerwald)
 2/b aw: wandscherf, steengoed (Raeren)
 2/c aw: wandscherf, steengoed (Raeren?)
 2/d aw: onderkant potje met geknepen voet, steengoed (Raeren)
 2/e aw: 2 scherven:
 - wandscherf, geglazuurd
 - randscherf, geglazuurd, oranje-rode pasta
 3/a aw: wandscherf met ribbel, geglazuurd, oranje-rode pasta 4/a aw: randscherf, geglazuurd, oranje-rode pasta
 4/b aw: wandscherf, steengoed (Raeren)
 4/c aw: randscherf, met ingestempelde versiering, steengoed (Siegburg?)
 4/d kleipijpje: fragment van een steeltje: wit, dun, diameter 0,5 cm, 3,9 cm lang (20^e eeuw?)(spoor 12)
 4/e aw: 3 scherven (spoor 16)
 - wandscherf met aanzet van pootje/handvat, geglazuurd, oranje-rode pasta
 - wandscherf (in 2 stukken), geglazuurd, oranje-rode pasta
 - wandscherf, geglazuurd, oranje-rode pasta baksteen: 1 fragment (2.6 x 2.4cm)
 9/a aw: randscherf, steengoed (Raeren?)
 10/a lithisch mat: ongeretoucheerde kling (5.6cm) bruine vuursteen met cortex, waarschijnlijk finaal-paleolithicum
 10/b aw: 5 scherven afkomstig van de storthopen:
 - wandscherf met aanzet van pootje/handvat, geglazuurd, oranje-rode pasta
 - wandscherf, geglazuurd, oranje-rode pasta
 - wandscherf
 - randscherf, steengoed (Raeren?)
 - wandscherf, steengoed (Raeren?)
 11/a glas: fragment met verdikking (1.7 x 1,5cm), groen 11/b aw: randscherf, geglazuurd, oranje-rode pasta
 18/a lithisch mat: Federmesserspits (2.8cm) mediaal fragment met afgestompt boord, verbrand
 18/b aw: 6 scherven afkomstig van de storthopen langs de proefsleuf
 - randje van een drinkschaaltje, steengoed (Siegburg)
 - wandscherf, niet geglazuurd, grijze pasta
 - randscherf, dun, niet geglazuurd, grijze pasta
 - randscherf, geglazuurd, oranje-rode pasta
 - wandscherf: rode pasta met donkere slib aan buitenkant,
 - wandscherf, geglazuurd, oranje-rode pasta
 kleipijpje: fragment van een steel, wit, 2,3 cm lang, diameter 0.6cm, ingestempelde versiering (19^e eeuw?) leisteen: 1 fragment
 19/a aw: 9 scherven afkomstig van de storthopen langs de proefsleuf
 - randscherf, (modern porselein?)
 - randscherf, steengoed (Raeren)
 - wandscherf, steengoed (Raeren)
 - wandscherf met aanzet van handvat, steengoed (Raeren?)
 - wandscherf, geglazuurd (steengoed?)
 - 2 wandscherven, (steengoed?)
 - randscherf, geglazuurd, oranje-rode pasta
 - wandscherf, geglazuurd: gebroken wit met blauwe versiering glas: 2 fragmenten (4 x 2.8cm en 2.2 x 2.2cm); groen

22/a aw: wandscherf, prehistorisch, grijze grove pasta (metaaltijd)

22/b aw: 3 st:

- wandscherf, niet geglaazuurd, grijze pasta
- wandscherf met appliqué met onvolledig opschrift 'anus', steengoed (Raeren)
- wandscherf met aanzet van handvat, steengoed (Raeren?)

22/c aw: wandscherf, geglaazuurd, oranje-rode pasta

25/a aw: wandscherf, steengoed (Raeren)

25/b aw: wandscherf, steengoed (Raeren)

25/c aw: 4 scherven

- wandscherf, geglaazuurd, oranje-rode pasta
- wandscherf, oranje-rode pasta met donkere slib aan buitenkant
- wandscherf met ribbel, geglaazuurd, oranje-rode pasta
- wandscherf, geglaazuurd, lichte pasta leisteel: 1 fragment

25/d aw: 2 scherven:

- wandscherf, geglaazuurd, oranje-rode pasta
- wandscherf, dun, niet geglaazuurd, oranje-rode pasta

26/a aw: wandscherf (in 2 stukken), geglaazuurd, oranje-rode pasta

26/b aw: wandscherf, steengoed

26/c aw: wandscherf, geglaazuurd, grijze pasta

lithisch mat: (mesolithische?) kling (3.9cm); retouches zijn er waarschijnlijk later op gekomen

leisteel: 1 fragment

26/d aw: wandscherf met aanzet van een pootje, geglaazuurd, oranje-rode pasta

26/e aw: wandscherf, steengoed (Siegburg)

26/f aw: wandscherf, zeer dun, niet geglaazuurd, grijs/blauwe pasta

27/a aw: wandscherf, geglaazuurd, oranje-rode pasta

29/a aw: wandscherf (in 3 stukken), geglaazuurd, oranje-rode pasta (in mollengang)

30/a aw: wandscherf met een appliqué van een eikenblad, steengoed (Raeren?)

